

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Sophianum SG In het Heuvelland, Sophianum SG In het Heuvelland

Kwaliteitsonderzoek

Inspectie van het onderwijs

Datum vaststelling: 6 november 2018

Samenvatting

Bestuur: Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs
Bestuursnummer: 41391

School: Sophianum, scholengemeenschap in het Heuvelland
Totaal aantal leerlingen: 1451 (1 okt 2017)
BRIN: 01GL|00

De inspectie heeft op het Sophianum, scholengemeenschap in het Heuvelland, afdeling vmbo-basis en vmbo-kader een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd omdat we risico's hebben gesignaleerd in het onderwijsproces en bij vmbo-kader ook in de onderwijsresultaten. Dit onderzoek werd gestart naar aanleiding van in juni 2018 geconstateerde tekortkomingen in de afsluiting van de programma's van toetsing en afsluiting bij het VMBO Maastricht.

De conclusie van het onderzoek is dat we de onderwijskwaliteit op het Sophianum, afdeling vmbo-basis als onvoldoende beoordelen. We beoordelen de onderwijskwaliteit van de afdeling vmbo-kader als zeer zwak.

Wat moet beter?
De reden voor het oordeel zeer zwak over de afdeling vmbo-kader is ten eerste dat de leerlingen van de afdeling vmbo-kader onvoldoende leerresultaten behalen. Het gemiddelde cijfer voor het centraal examen is te laag en te veel leerlingen lopen vertraging op in leerjaar 3 of 4, stromen af naar vmbo-basis of verlaten zonder diploma de school. Ten tweede hebben niet alle docenten voldoende zicht op de ontwikkeling van de leerlingen. Daardoor kunnen ze de leerlingen niet de ondersteuning bieden die nodig is. Dit tweede punt heeft ook betrekking op de afdeling vmbo-basis en daarom is die afdeling als onvoldoende beoordeeld.

Hiernaast hebben we, en dit geldt voor beide afdelingen, tekortkomingen geconstateerd bij andere onderdelen uit het onderwijsproces. Ten eerste voldoen de programma's van toetsing en afsluiting (PTA's) en het examenreglement niet aan de eisen van de wetgeving. Daarnaast verloopt de examinering niet volgens de opgestelde PTA's en het examenreglement. Ten tweede werkt de school niet op een systematische manier aan het op orde houden en verbeteren van het onderwijs.

Hierdoor worden doelen niet behaald en successen niet vastgehouden. Ten derde werken de schoolleiding en het team niet met elkaar samen aan het verbeteren van hun vaardigheden en kennis. Medewerkers zijn vriendelijk voor elkaar, maar vinden het moeilijk om elkaar aan te spreken. Ten vierde heeft het Sophianum geen aanvullend aanbod voor leerlingen die achterblijven met de Nederlandse taal. Hierdoor worden leerlingen niet goed ondersteund bij hun taalontwikkeling. Ten slotte wordt er door docenten onvoldoende rekening gehouden met de verschillen tussen leerlingen.

In de schoolgids ontbreken een tweetal punten: een omschrijving van het soort onderwijsactiviteiten dat onder de onderwijstijd valt en een verslag van welke resultaten met het onderwijsleerproces worden bereikt.

Wat gaat goed?
Het Sophianum zorgt er in voldoende mate voor dat leerlingen zich veilig voelen op school. Ook geven de docenten goed uitleg tijdens de lessen en krijgen leerlingen voldoende onderwijstijd. Tot slot worden personeel, ouders en leerlingen voldoende gevraagd om mee te denken met de verbeteringen en veranderingen in de school, bijvoorbeeld door de medezeggenschapsraad en de oudervereniging.

Vervolg
Het bestuur en de school moeten ervoor zorgen dat de kwaliteit van de afdeling vmbo-basis en vmbo-kader op de standaarden Aanbod (OP1), Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2), Didactisch handelen (OP3), Onderwijstijd (OP5), Toetsing en afsluiting (OP8), Kwaliteitszorg (KA1), Kwaliteitscultuur (KA2) en Verantwoording en dialoog (KA3) verbetert. Daarnaast moeten het bestuur en de school ervoor zorgen dat de Resultaten (OR1) van vmbo-kader verbeteren.

De inspectie ziet erop toe dat het bestuur en de school zich aan deze opdracht houden en dat Sophianum, afdeling vmbo-basis en vmbo-kader op zo kort mogelijke termijn weer onderwijs van voldoende kwaliteit biedt. De afdeling vmbo-kader moet zich binnen een jaar verbeterd hebben van het oordeel zeer zwak naar ten minste het oordeel onvoldoende.

Als er voldoende verbetering is, noemen wij de afdeling vmbo-kader niet langer zeer zwak en halen wij de afdeling van de lijst van zeer zwakke scholen af.

Als er onvoldoende vooruitgang is, dan melden wij de school bij de minister van onderwijs. De minister kan daarna de financiering (gedeeltelijk) inhouden of beëindigen.

Inhoudsopgave

1. Opzet van het onderzoek Sophianum SG. Heuvelland, vmbo-basis en vmbo-kader 6

2. Hoofdconclusie en vervolg Sophianum SG. Heuvelland, vmbo-basis en vmbo-kader 9

3. Resultaten onderzoek Sophianum SG. Heuvelland, vmbo-basis en vmbo-kader 12

4. Reactie van het bestuur 25

1 . Opzet van het onderzoek Sophianum SG. Heuvelland, vmbo-basis en vmbo-kader

De inspectie heeft op 10, 11 en 12 september 2018 een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd op het Sophianum, afdeling vmbo- basis en vmbo-kader. De aanleiding hiervoor was dat we risico's hadden gesignaleerd in het onderwijsproces, de kwaliteitszorg en de onderwijsresultaten bij vmbo-kader. Bij de afdeling vmbo-kader is het berekend eindoordeel over de onderwijsresultaten, zoals dat in 2018 uit onze jaarlijkse risicoanalyse naar voren kwam, onvoldoende. Het bovenbouwsucces en de eindexamen resultaten zijn onder de norm en laten geen duidelijke, structurele verbetering zien.

Het kwaliteitsonderzoek wordt betrokken bij de andere (specifieke) onderzoeken die de inspectie in dezelfde periode heeft uitgevoerd bij een aantal scholen van de Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) naar aanleiding van geconstateerde tekortkomingen in de afsluiting van de programma's van toetsing en afsluiting bij deze instelling.

Over de waarde van het diploma mag geen twijfel bestaan. Een voorwaarde hiervoor is dat het management van de verschillende scholen alsook het bestuur garant staan voor de kwaliteit van de (school)examinering, de onderwijskwaliteit en de borging daarvan. Daarom hebben wij hiernaar bij een aantal scholen van LVO in dezelfde periode onderzoek gedaan. Deze onderzoeken hebben tevens als doel om informatie te verzamelen voor een onderzoek naar het bestuurlijk handelen. Ook bij het kwaliteitsonderzoek bij het Sophianum is hiertoe informatie verzameld.

Naast de vraag naar de onderwijskwaliteit kende het kwaliteitsonderzoek daarom nog twee onderzoeksvragen:

- Verlopen de toetsing en afsluiting zorgvuldig?
- Is de kwaliteitszorg (waaronder de borging) op orde

Toezichthistorie

In het voorjaar 2015 heeft de inspectie van het onderwijs de afdeling vwo van het Sophianum bezocht in het kader van een stelselonderzoek. Aan deze afdeling is toentertijd een basisarrangement toegekend, waarbij er wel een aantal verbeterpunten waren. De praktische uitvoering van het taalbeleid schoot tekort. De school maakte bij de uitvoering daarvan ook geen gebruik van methodeonafhankelijke toetsen om de taalontwikkeling van leerlingen te monitoren.

Daarnaast kon de school, met name op het niveau van de secties, doelgerichter werken aan verbetering van de opbrengsten en was de kwaliteitsborging onvoldoende.

In het najaar van 2014 heeft de inspectie de afdeling vmbo-g/t van het Sophianum, locatie Nijswiller, bezocht in het kader van een kwaliteitsonderzoek. De afdeling kreeg een basisarrangement. waarbij er wel een aantal aandachtspunten waren. De kwaliteitsborging was onvoldoende en docenten stemden het onderwijs te weinig af op verschillen tussen leerlingen.

Werkwijze
Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan ten minste de vier kernstandaarden uit het Onderzoekskader 2017 voortgezet onderwijs voortgezet onderwijs (versie 1 juli 2018). Een oordeel over deze standaarden is voorwaardelijk om tot een eindoordeel over de onderwijskwaliteit te komen. De vier kernstandaarden zijn:

- OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding
- OP3 Didactisch handelen
- OR1 Leerresultaten
- SK1 Veiligheid

Wij hebben drie standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie hieraan toegevoegd. Dit hebben we gedaan om de bevindingen van het onderzoek beter te kunnen duiden (analyse) én om te kunnen bepalen hoe het eventuele vervolgtraject na het onderzoek het beste ingericht kan worden.

Het betreft:

- KA1 Kwaliteitszorg
- KA2 Kwaliteitscultuur
- KA3 Verantwoording en dialoog

Omwille van de twee aanvullende onderzoeksvragen zijn de volgende standaarden toegevoegd:

- Aanbod (OP1)
- Onderwijstijd (OP5)
- Toetsing en Afsluiting (OP8)

Tevens hebben wij onderzoek gedaan naar de wettelijke vereisten met betrekking tot de aanwezigheid van de schoolgids (art. 24a, WVO), de vrijwillige ouderbijdrage (art. 24a, WVO), schoolkosten (art. 6e, WVO) en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (art. 3a, vijfde lid, WVO).

Onderzoeksactiviteiten
Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Dossieranalyse en documentanalyse (op de locatie)
- Inzage in het leerlingvolgsysteem
- Inzage in de cijferregistratie van de schoolexamen
- (Zelfevaluatie van) het PTA en de uitvoering van het PTA in de praktijk
- Lesbezoeken
- Gesprekken met:
    - De schoolleiding (directeur)
    - Teamleiders en coördinatoren.
    - Zorgcoördinatoren
    - Leerlingbegeleiders
    - Coaches
    - Taal- en rekencoördinatoren
    - Examensecretarissen
    - Docenten
    - Leerlingen
    - Medezeggenschapsraad (ouders, personeel en leerlingen)
    - Functionaris belast met het afhandelen van klachten

Aan het einde van het schoolbezoek hebben wij onze bevindingen teruggekoppeld aan het bestuur en de schoolleiding.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 staan de hoofdconclusie en de afspraken over het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek naar de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de beleidsreactie van het bestuur opgenomen waarin staat beschreven op welke wijze het bestuur de bevindingen uit het onderzoek betrekt bij de verdere ontwikkeling van de school.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

G Goed
V Voldoende
O Onvoldoende
K Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

Onderwijsproces
Schoolklimaat
Onderwijsresultaten
Kwaliteitszorg en ambitie

2 . Hoofdconclusie en vervolg Sophianum SG. Heuvelland, vmbo-basis en vmbo-kader

In dit hoofdstuk geven we de conclusie weer van het onderzoek bij Sophianum, afdeling vmbo-basis en vmbo-kader en beschrijven we het vervolg van het toezicht.

Hoofdconclusie
Een kwaliteitsonderzoek bij risico's zoals wij hebben uitgevoerd, leidt tot een eindoordeel over de kwaliteit van het onderwijs. Conform de beslisregels van het Onderzoekskader 2017 luidt onze conclusie voor Sophianum als volgt:

De onderwijskwaliteit van afdeling vmbo-kader is zeer zwak vanwege het oordeel onvoldoende over de kernstandaarden Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2) en Resultaten (OR1) (art. 23a1, lid 1, WVO)

De onderwijskwaliteit van afdeling vmbo-basis is onvoldoende vanwege het oordeel onvoldoende over de kernstandaard Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2).

Hiernaast hebben we bij beide afdelingen de standaarden Toetsing en afsluiting (OP8), Kwaliteitszorg (KA1) en Kwaliteitscultuur (KA2) als onvoldoende beoordeeld. Het Aanbod (OP1), het Didactisch handelen (OP3), de Onderwijstijd (OP5) en de Veiligheid (SK1) beoordelen we voor beide afdelingen als voldoende, met een aantal aandachtspunten en herstelopdrachten.

Afspraken over vervolgtoezicht

De onderwijskwaliteit van de afdeling vmbo-kader is zeer zwak. Het bestuur krijgt de opdracht de onderwijskwaliteit binnen een jaar te verbeteren naar ten minste onvoldoende (art. 11 lid 4 en art. 14 lid 2, WOT). Met het bevoegd gezag is afgesproken dat we uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uitvoeren. Indien het bestuur op basis van een betrouwbare zelfevaluatie aannemelijk maakt dat de onderwijskwaliteit vóór die tijd is verbeterd, kan het herstelonderzoek ook eerder plaatsvinden. We onderzoeken dan de standaarden die nu als onvoldoende zijn beoordeeld en verifiëren of de kwaliteit van de overige kernstandaarden voldoende is. In de tussentijd voeren wij één of meerdere voortgangsgesprekken met de schoolleiding, centrale directie en/of bestuur.

Voorts is met het bestuur afgesproken dat zij de ouders van de leerlingen van vmbo-kader binnen vier weken na de vaststelling van het inspectierapport informeert over het inspectieoordeel zeer zwak door middel van de toezending van de door de inspectie opgestelde samenvatting van het inspectierapport (art. 23c, lid 1, WVO).

Ook betrekt het bestuur de ouders van de leerlingen van de afdeling vmbo-kader bij de voorgenomen verbetermaatregelen en informeert zij de ouders over het verloop daarvan (art. 23c, lid 3, WVO).

De onderwijskwaliteit van vmbo-basis is onvoldoende. Het bestuur krijgt de opdracht de onderwijskwaliteit te verbeteren naar voldoende. Met het bevoegd gezag is afgesproken dat we uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uitvoeren. Indien het bestuur op basis van een betrouwbare zelfevaluatie aannemelijk maakt dat de onderwijskwaliteit vóór die tijd is verbeterd, kan het herstelonderzoek ook eerder plaatsvinden. We onderzoeken dan de standaard die nu als onvoldoende is beoordeeld en verifiëren of de kwaliteit van de overige kernstandaarden voldoende is.

De inspectie legt alle gemaakte afspraken vast in een toezichtplan. Daarin staat, naast de hierboven genoemde afspraken, ook op welke momenten een of meer voortgangsgesprekken plaatsvinden en welke afspraken hierbij getoetst worden.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
De afdeling vmbo-kader is op grond van artikel 23a1, lid 1, WVO, zeer zwak.	Het bestuur zorgt ervoor dat de onderwijskwaliteit van de afdeling vmbo-kader binnen een jaar verbeterd is van zeer zwak naar ten minste onvoldoende.	De inspectie monitort de voortgang van het verbetertraject en voert uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.
De leerresultaten van de afdeling vmbo-kader zijn onvoldoende. Dit is in strijd met artikel 23a1, WVO en de Regeling leerresultaten VO.	Het bestuur zorgt ervoor dat de leerresultaten voldoen aan de wet.	De inspectie monitort de voortgang van het verbetertraject en voert uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.

De standaard Zicht op ontwikkeling en begeleiding is op de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader onvoldoende op basis van enkele wettelijke tekortkomingen: De afdelingen volgen de vorderingen van de leerlingen niet op een deugdelijke manier. Dit is in strijd met artikel 2, tweede lid, WVO.De afdelingen werken onvoldoende zichtbaar en gestructureerd aan het bestrijden van achterstanden. Dit is in strijd met artikel 6c, WVO. 3. De wijze waarop het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen staat niet in het schoolplan (art. 24, lid4a, WVO).	Het bestuur zorgt ervoor dat de standaard Zicht op ontwikkeling en begeleiding op genoemde punten voldoet aan de wet.	De inspectie monitort de voortgang van het verbetertraject en voert uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.
De standaard Toetsing en afsluiting is op de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader onvoldoende op basis van enkele wettelijke tekortkomingen: 1. De PTA's en het examenreglement voldoen niet aan de eisen van de wetgeving (art. 31 Eindexamenbesluit VO). 2. De examinering verloopt niet volgens PTA en examenreglement (art. 5 en 31 Eindexamenbesluit VO).	Het bestuur zorgt ervoor dat de standaard Toetsing en afsluiting op genoemde punten voldoet aan de wet.	De inspectie monitort de voortgang van het verbetertraject en voert uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.
De standaard Kwaliteitszorg is op de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader onvoldoende op basis van enkele wettelijke tekortkomingen: 1, Het stelsel van kwaliteitszorg staat niet uitgewerkt in het schoolplan (art. 24, lid 4, WVO) 2. Vanuit het stelsel van kwaliteitszorg wordt de kwaliteit van het onderwijsproces en de onderwijsresultaten niet bewaakt en bevordert (art. 23a, WVO).	Het bestuur zorgt ervoor dat de standaard Kwaliteitszorg op genoemde punten voldoet aan de wet.	De inspectie monitort de voortgang van het verbetertraject en voert uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit. Tijdens het herstelonderzoek zullen wij vaststellen of het schoolplan voldoet aan de wettelijke vereisten.
De standaard Kwaliteitscultuur is op de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader onvoldoende op basis van de wettelijke tekortkoming: 1. De schoolleiding en het team werken niet gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit (art. 23a en 24, lid 4, WVO).	Het bestuur zorgt ervoor dat de standaard Kwaliteitscultuur op het genoemde punt voldoet aan de wet.	De inspectie monitort de voortgang van het verbetertraject en voert uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.
De standaard Aanbod is op de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader voldoende met de tekortkoming dat er geen aanvullend aanbod is voor leerlingen met een taalachterstand (art. 6c, WVO).	Het bestuur zorgt ervoor dat de standaard Aanbod op het genoemde punt voldoet aan de wet.	De inspectie monitort de voortgang van het verbetertraject en voert uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.
De standaard Didactisch handelen is op de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader voldoende met de tekortkoming dat het aanbod niet voldoende wordt afgestemd op het ontwikkelproces van leerlingen (art. 2, lid 2, WVO)	Het bestuur zorgt ervoor dat de standaard Didactisch handelen op het genoemde punt voldoet aan de wet.	De inspectie monitort de voortgang van het verbetertraject en voert uiterlijk één jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.

3 . Resultaten onderzoek Sophianum SG. Heuvelland, vmbo-basis en vmbo-kader

In dit hoofdstuk geven wij per standaard het inspectieoordeel gevolgd door een korte toelichting. Deze toelichting biedt aanknopingspunten voor verdere verbetering. Binnen de kwaliteitsgebieden Onderwijsproces en Schoolklimaat zijn de oordelen voor de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader gelijk aan elkaar. Bij de resultaten maken we onderscheid tussen de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader.

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding	•		
OP3 Didactisch handelen		•	
OP5 Onderwijstijd		•	
OP8 Toetsing en afsluiting	•		

OP1 Aanbod
Het aanbod bereidt de leerlingen in voldoende mate voor op vervolgonderwijs en de samenleving. We zien wel een tekortkoming in het aanbod ten behoeve van het bestrijden van achterstanden en geven het bestuur daarvoor een herstelopdracht (art. 6c, WVO).

De afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader hebben een aanbod dat in de onderbouw gebaseerd is op de kerndoelen en op de bovenbouw op de exameneenheden. De doelen voor het onderwijs en de opbouw van het aanbod staan beschreven in het schoolplan.

Een deel van de secties vertrouwt erop dat in het aanbod alle kerndoelen en exameneenheden aan bod komen als er van methodes gebruik gemaakt wordt. Het zou goed zijn als secties nagaan of in hun eigen aanbod daadwerkelijk alle eindtermen getoetst worden. Daarnaast moeten de afdelingen waarborgen dat alle leerlingen, dus ook instromers, een aanbod krijgen waarin alle eindtermen en kerndoelen gedekt worden.

Voor rekenen is er een aantoonbaar, herkenbaar en effectief aanbod voor het realiseren van de referentieniveaus. In lessen Nederlands is er aandacht voor taal, maar sinds dit schooljaar zijn er geen extra ondersteuningslessen meer. De coaches en vakdocenten Nederlands zijn verantwoordelijk voor het signaleren van taalachterstanden.
In de praktijk is niet goed zichtbaar wat de coaches en vakdocenten (moeten) doen om taalachterstanden weg te werken en of de activiteiten effectief zijn. Hiernaast is het taalbeleid voor leerlingen met een taalachterstand nog geen gedragen beleid binnen de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader waardoor de afdelingen onvoldoende zichtbaar en gestructureerd taalachterstanden bestrijden (art. 6c, WVO). Hiervoor ontvangt het bestuur een herstelopdracht.

De afdelingen bieden LOB-activiteiten (loopbaanoriëntatie en –begeleiding) aan waarbinnen ook aandacht wordt besteed aan het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties. Daarnaast is binnen vakken zoals maatschappijleer aandacht voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding
De wijze waarop de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader van het Sophianum de leerlingen volgt en begeleidt, is van onvoldoende kwaliteit.

Bij binnenkomst krijgt de school informatie van de basisschool en wordt geanalyseerd waar de leerlingen staan in hun ontwikkeling, zowel sociaal-emotioneel als cognitief (taal en rekenen). Deze informatie wordt gedeeld met mentoren en docenten maar is niet altijd terug te vinden in het leerlingvolgsysteem.

Tijdens de schoolloopbaan zijn de mentoren/coaches verantwoordelijk voor het volgen van de ontwikkeling van leerlingen, waarbij executieve functies een speerpunt zijn. In de manier waarop mentoren zicht hebben op de ontwikkeling van leerlingen zitten grote verschillen. Hierdoor schiet de ondersteuning bij een deel van de leerlingen te kort. Doelen zijn niet duidelijk of zijn niet als doel geformuleerd. Bovendien ontbreekt een gedegen analyse van de ontwikkeling van de leerlingen. Evaluaties van de ontwikkeling hebben wij nauwelijks gezien. Daarbij is in het leerlingvolgsysteem niet bij alle leerlingen zichtbaar wat het taalniveau en de taalontwikkeling van leerlingen is, terwijl de mentor sinds dit schooljaar primair verantwoordelijk is om hier zicht op te houden.

De school neemt in het eerste en derde leerjaar taaltoetsen af uit een (adaptief) programma, waaruit blijkt dat veel leerlingen in het eerste leerjaar nog niet op referentieniveau 1F zitten en in het derde leerjaar nog niet op niveau 2F (en soms ook nog niet op 1F).
Het (adaptieve) programma wordt verder niet gebruikt, omdat de digitale middelen ontbreken.

Omdat de verzameling, monitoring en analyse van de ontwikkeling van leerlingen niet systematisch plaats vindt, is de begeleiding bij het verhelpen van de taalachterstanden niet adequaat (art. 2 lid 2, WVO en art. 6c, WVO). De school voldoet hiermee niet aan de wet. Het bestuur ontvangt hiervoor een herstelopdracht. Het onderwijs aan leerlingen met leerachterstanden bij taal is niet zodanig ingericht dat op herkenbare en structurele wijze aandacht besteed wordt aan het bestrijden daarvan. Bij rekenen daarentegen hebben docenten wel de faciliteiten om op een herkenbare en structurele wijze aandacht te besteden aan het bestrijden van achterstanden. Bij dit vak maakt de school ook gebruik van een adaptief programma en van ingeroosterde rekenuren. Mede hierdoor zitten leerlingen bijna allemaal op de gewenste referentieniveaus.

De school heeft vanaf schooljaar 2018-2019 in de onderbouw tijd ingeroosterd voor coach-uren, waarin leerlingen tijd doorbrengen bij hun coach. De ondersteuningsuren zijn hiermee vervallen en de coach en de vakdocenten zijn nu verantwoordelijk voor het begeleiden van leerlingen met taalachterstanden. Voor niet alle betrokkenen is duidelijk wat deze verantwoordelijkheidsverdeling voor hen betekent in de lespraktijk. De coach-uren moeten het mogelijk gaan maken om de ontwikkeling van leerlingen te volgen. Leerlingen gaan zelf doelen stellen en coaches gaan hen ondersteunen om deze doelen te realiseren. Het effect van deze coaches en coach-uren hebben wij (nog) niet kunnen vaststellen. Wij hebben in het leerlingvolgsysteem (nog) geen doelen en monitoring van de ontwikkeling gezien.

De wijze waarop het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen staat niet in het schoolplan beschreven (art. 24, lid4a, WVO). De school voldoet hiermee niet aan de wet. Hiervoor ontvangt het bestuur een herstelopdracht.

OP3 Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren draagt in voldoende mate bij aan het leren en de ontwikkeling van de leerlingen. Met betrekking tot afstemming op de behoeften van groepen en individuele leerlingen krijgt het bestuur een herstelopdracht omdat dit nu in onvoldoende mate gebeurt (art. 2, lid 2, WVO) .

In algemene zin hebben we lessen gezien waarin leerlingen in staat worden gesteld om te leren en ontwikkelen. In de bezochte lessen werd de lesstof helder uitgelegd en maakten leerlingen de opdrachten. Hierdoor worden leerlingen in staat gesteld om het totale leerstofaanbod eigen te maken. We zagen wel grote verschillen tussen de lessen, waarbij het in de ene les beter lukt om de leerlingen iets te leren dan in een andere les.

Docenten kunnen meer tegemoet komen aan de behoeften van individuele en/of groepen leerlingen door de les te plannen en structureren aan de hand van de informatie over leerlingen (art. 2, lid 2, WVO). Dit gebeurt nu in onvoldoende mate en hiervoor ontvangt het bestuur een herstelopdracht. Bij een aantal lessen, met name praktijk, volgen de docenten de leerlingen op een doelgerichte en systematische manier voor hun eigen vak.

De meeste lessen zijn methodegestuurd en taakgericht. Na een instructie die meestal voor alle leerlingen gelijk is, maken leerlingen opdrachten voor verdere verwerking van de leerstof. We zien dat een doelgerichte opbouw van de les verdwijnt door het behandelen van de paragrafen en hoofdstukken uit het lesboek. Een toelichting en reflectie op een les- en leerdoel kan ten goede komen aan wat een leerling leert in een les.

OP5 Onderwijstijd
De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

Het onderwijsprogramma voldoet aan de wettelijke verplichte onderwijstijd. Het cohort 2014-2018 heeft een programma van ten minste 3700 uur gevolgd.

We hebben geconstateerd dat de geplande onderwijstijd ruim boven de norm is, waardoor ook in het geval van lesuitval de norm wordt gehaald. Wel is het van belang dat in kaart gebracht wordt hoe leerlingen het verplichte onderwijsprogramma tot zich kunnen nemen, als de onderwijstijd verdeelt over de vakken, door lesuitval minder is dan vooraf gepland.

Tijdens de lessen hebben we gezien dat de onderwijstijd effectief gebruikt wordt en dat er weinig tijd verloren gaat aan organisatorische afspreken en ordeverstoringen.

Het Sophianum heeft in de schoolgids vermeld wat het beleid is bij lesuitval en wanneer de vakanties en andere lesvrije dagen zijn. In de schoolgids ontbreekt een beschrijving van het soort activiteiten dat als onderwijstijd wordt geprogrammeerd (art. 24a, lid c1, WVO). Deze tekortkoming is op het moment dat het rapport wordt vastgesteld hersteld.

OP8 Toetsing en afsluiting
De toetsing en afsluiting verlopen niet zorgvuldig. De standaard is als onvoldoende beoordeeld voor de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader.

Het programma van toetsing en afsluiting (PTA) voldoet niet aan de wettelijke vereisten. Dit is in strijd met artikel 31 van het Eindexamenbesluit VO en hiervoor ontvangt het bestuur een herstelopdracht. Ten eerste zijn in de PTA's de onderdelen van het examenprogramma niet verantwoord. Het is daarom niet vast te stellen of het PTA dekkend is voor de eindtermen die via het schoolexamen getoetst moeten worden (art. 31, lid 2a, Eindexamenbesluit VO). Ten tweede is het onduidelijk hoe het cijfer tot stand komt (art. 31, lid 2e, Eindexamenbesluit VO). Een voorbeeld hiervan is: 'overige opdrachten en overhoringen' met een weging van 1. Het is onduidelijk welke onderdelen van het eindexamenprogramma worden getoetst, wat de inhoud van dit onderdeel betreft, hoeveel toetsen dit betreft en hoe die toetsen meewegen in het cijfer. Ten derde constateerden wij dat de schoolexamens behorend bij maatschappijleer niet herkansbaar zijn en dat is in strijd met de wet (art. 35b1, Eindexamenbesluit VO). Ten vierde is het PTA niet voor 1 oktober 2017 toegezonden aan de inspectie (art. 31, lid 3, Eindexamenbesluit VO).

Het Sophianum heeft een examenreglement vastgesteld dat informatie bevat over de maatregelen en de toepassing daarvan. De herkansingsmogelijkheden van het schoolexamen ontbreken en dat is in strijd met artikel 31, eerste lid van het Eindexamenbesluit VO. Hiervoor ontvangt het bestuur een herstelopdracht.

Met betrekking tot het uitvoeren van de examinering hebben wij geconstateerd dat dit niet volgens de PTA's en examenreglement gebeurt op een viertal punten. Hiervoor ontvangt het bestuur een herstelopdracht. Allereerst hebben leerlingen het cijfer 1,0 ontvangen als strafmaatregel, echter is dit niet gemeld bij de onderwijsinspectie (art. 5, lid 3, Eindexamenbesluit VO). Hiernaast hebben leerlingen het cijfer 0,0 gekregen en dat is in strijd met artikel 21 van het examenreglement. Daarnaast hebben wij in de cijferregistratie voor verschillende vakken ontbrekende cijfers gezien, wat betekent dat deze toets niet is afgenomen of niet is verwerkt in het leerlingvolgsysteem (LVS). Met betrekking tot de cijferverwerking in het LVS hebben we geconstateerd dat de aangemaakte toetsen in het systeem niet altijd overeenkomen met de toetsen in het PTA.

3.2. Schoolklimaat, vmbo-basis en vmbo-kader

Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			•	

SK1 Veiligheid
Het Sophianum, afdelingen vmbo-basis en –kader, zorgt in voldoende mate voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen. Dit blijkt onder andere uit de beleving van de veiligheid en het welbevinden van leerlingen.

De school heeft het schoolveiligheidsbeleid beschreven en monitort jaarlijks de veiligheid van leerlingen met een instrument dat hiervan een representatief en actueel beeld geeft. De school analyseert de gegevens om te zien of er een noodzaak is voor verbetermaatregelen. Om de uitkomsten van de monitoring meer betekenis te geven kan het zinvol zijn om de uitkomsten van de monitoring ook met de leerlingen te bespreken.

De school heeft een coördinator en aanspreekpunt voor het tegengaan van pesten. Daarbij hebben wij geen aanwijzingen dat uitingen van de leerlingen en personeel in strijd zijn met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

3.3. Onderwijsresultaten vmbo-basis en vmbo-kader

3.3.1. Onderwijsresultaten vmbo-basis

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten			●	

OR1 Resultaten

Onderwijsresultaten vmbo-basis						
ind.	norm	14/15	15/16	16/17	17/18	gem.
R1	-7,00		26,73	17,28	13,45	19,74
R2	95,46	97,43	98,60	97,34		97,78
R3	97,54		63,27	56,10		60,00
E	6,44		6,65	7,01	6,76	6,77
SE-CE			-0,51	-0,34	-0,29	

De onderwijsresultaten van Sophianum, afdeling vmbo-basis zijn als voldoende beoordeeld. Bij drie indicatoren van het onderwijsresultatenmodel voldoet het drie- of tweejaarsgemiddelde aan de norm. Indicator R3 (bovenbouwsucces), voldoet niet aan de norm.

Er is geen driejaarsgemiddelde te berekenen voor het bovenbouwsucces omdat de afdelingen vmbo-basis en –kader eerst op een andere locatie (01GL|01) gehuisvest waren. Het betrekken van de resultaten van vmbo-basis en vmbo-kader, locatie Nijswiller over schooljaar 2014\2015 laat geen aanleiding zien om af te wijken van het onvoldoende oordeel over het bovenbouwsucces. Ook de analyses van de school zelf over schooljaar 2017/2018 zijn geen aanleiding om af te wijken van de beslisregel. Volgens de eigen berekeningen van de school is het driejaarlijkse gemiddelde van het bovenbouwsucces (R3) over de jaren 15/16, 16/17, 17/18 voldoende, maar deze berekeningen zijn niet volledig betrouwbaar omdat die afwijken van de berekeningen van de inspectie.

Bij de onderwijspositie in leerjaar drie ten opzichte van het advies van de basisschool (R1) zien wij een teruggang, maar deze indicator ligt nog ruimschoots boven de norm. De school weet dus afstroom in de onderbouw te beperken en opstroom te stimuleren.

De onderbouwsnelheid (R2) fluctueert enigszins, maar ligt nog ruimschoots boven de norm. In de onderbouw blijven dus niet te veel leerlingen zitten.
Het bovenbouwsucces (R3) ligt ver onder de norm. Dit komt doordat er veel leerlingen blijven zitten of afstromen in leerjaar drie. Een deel van de afstromers stroomt rechtstreeks door naar het MBO. Voor het zogenaamde Voordeeltraject voor deze leerlingen is het bestuur aan het onderzoeken of dit een formele VM2-status kan krijgen. In dat geval zullen leerlingen die rechtstreeks doorstromen naar het MBO en daar succesvol zijn, ook als succesvol meegeteld worden in de berekening. Daarbij is het wel noodzakelijk dat de school voor individuele leerlingen laat zien wat de ondersteuning is geweest en waarom deze route voor deze leerlingen noodzakelijk is.
Het driejaarlijkse gemiddelde van het eindexamencijfer (E) ligt voor de afdeling vmbo-basis ruimschoots boven de norm. De leerlingen die uiteindelijk examen doen halen cijfers die boven het gemiddelde liggen van vergelijkbare scholen in Nederland.

3.3.2. Onderwijsresultaten vmbo-kader

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten	●			

OR1 Resultaten

Onderwijsresultaten vmbo-kader

ind.	norm	14/15	15/16	16/17	17/18	gem.
R1	7,00		26,73	17,28	13,45	19,74
R2	95,46	97,43	98,60	97,34		97,78
R3	86,69		80,36	93,68		86,47
E	6,44		6,05	6,10	6,24	6,12
SE-CE			-0,12	0,22	0,25	

De onderwijsresultaten van Sophianum, afdeling vmbo-kader zijn als onvoldoende beoordeeld. Van twee indicatoren van het onderwijsresultatenmodel ligt het gemiddelde over de laatste twee/drie jaar onder de norm. Het betreft indicator R3 (bovenbouwsucces) en E (gemiddeld eindexamencijfer). De afdeling voldoet hiermee niet aan de wettelijke verplichting tot het behalen van voldoende leerresultaten (art. 23a1, WVO en de Regeling leerresultaten VO).

Er is geen driejaarsgemiddelde te berekenen voor R3 omdat de afdelingen vmbo-basis en –kader eerst op een andere locatie (01GL|01) gehuisvest waren. Het betrekken van de resultaten van vmbo-basis en vmbo-kader, locatie Nijswiller over schooljaar 2014\ 2015 laat geen aanleiding zien om af te wijken van het onvoldoende oordeel over de leerresultaten. Ook de analyses van de school zelf over schooljaar 2017/2018 zijn geen aanleiding om af te wijken van de beslisregel. Volgens de eigen berekeningen van de school is het driejaarlijkse gemiddelde van het bovenbouwsucces (R3) over de jaren 15/16, 16/17, 17/18 voldoende, maar deze berekeningen zijn niet volledig betrouwbaar omdat die afwijken van de berekeningen van de inspectie. Bovendien is in deze berekening R3 in schooljaar 17/18 fors gedaald zonder dat de schoolleiding goed zicht heeft op de oorzaken daarvan. Als een van de mogelijke oorzaken noemt de schoolleiding wel dat de leerlingen zich onvoldoende voorbereid voelden op de digitale eindexamens.

Bij de onderwijspositie in leerjaar drie ten opzichte van het advies van de basisschool (R1) zien wij een teruggang, maar deze indicator ligt nog ruimschoots boven de norm. De school weet dus afstroom in de onderbouw te beperken en opstroom te stimuleren.
De onderbouwsnelheid (R2) fluctueert enigszins, maar ligt nog ruimschoots boven de norm.
In de onderbouw blijven dus niet te veel leerlingen zitten.
Het bovenbouwsucces (R3) is in schooljaar 16/17 sterk verbeterd, maar volgens eigen cijfers van de school in schooljaar 17/18 weer sterk gedaald. Deze daling kwam voor de school als een verrassing. Wat precies de oorzaken zijn van deze daling heeft de school niet scherp in beeld.
Het driejaarlijkse gemiddelde van het gemiddelde eindexamencijfer (E) ligt onder de norm. In de schooljaren 15/16 en 16/17 lag deze indicator ver onder de norm, maar we zien wel een stijging.

3.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O		
	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur	•		
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1 Kwaliteitszorg
Het Sophianum, afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader hebben een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat ontoereikend is voor de bewaking en de verbetering van de onderwijskwaliteit.

De afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader hebben een stelsel van kwaliteitszorg ingericht volgens een cyclus van plan, do, check, act (PDCA) (art. 23a WVO). Echter wordt deze cyclus niet doorlopen waardoor het niet leidt tot het structureel en systematisch bewaken en bevorderen van het onderwijsproces en de leerresultaten. Hiervoor ontvangt het bestuur een herstelopdracht. Vanuit de schoolleiding en het bestuur worden regelmatig nieuwe ontwikkelingen en/of doelen de school ingebracht. Er wordt echter onvoldoende aandacht besteed aan de fasen van planning, evaluatie (check) en bijstelling (act). Eventuele verbeteringen en aanpassingen in het beleid worden daarom niet vastgesteld en doorgevoerd.

Wij hebben geconstateerd dat vanuit de verschillende lagen van de organisatie, vanuit het bestuur, naar de centrale directie, naar de schoolleiding, naar de kolommen, te weinig wordt gestuurd op het realiseren van de doelstellingen. Opgestarte initiatieven worden onvoldoende geëvalueerd en geborgd en plannen niet succesvol geïmplementeerd of bijgesteld. Soms worden initiatieven gestart, zoals een leesbeleid, die misschien effectief kunnen zijn, maar waar geen duidelijk implementatieplan aan ten grondslag ligt.
Hierdoor is niet duidelijk wie precies wat moet doen en waarom, wat de beoogde effecten zijn en hoe er zicht op gehouden wordt of deze effecten daadwerkelijk worden gerealiseerd. Het effect hiervan is dat er weinig grip is op het duurzaam bewaken en bevorderen van het onderwijsproces en de leerresultaten.

De afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader evalueren jaarlijks of de doelen uit het jaarplan gerealiseerd zijn en rapporteert daarover in het schooljaarverslag. Hieruit blijkt onder andere dat een groot aantal gestelde doelen niet gerealiseerd wordt.

Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de schoolleiding veel ballen in de lucht houdt, waardoor er weinig focus en samenhang is tussen de initiatieven. Er wordt vaak ad hoc gehandeld zonder een grondige analyse van het probleem en/of de mogelijk passende verbeteringen.

Hiernaast heeft de schoolleiding onvoldoende zicht op de kwaliteit van het onderwijs. Er worden weliswaar jaarlijks lesbezoeken gedaan, maar of dit nu daadwerkelijk leidt tot het bewaken en verbeteren van de onderwijskwaliteit komt niet naar voren. De schoolleiding heeft zicht op de ontwikkeling van de resultaten, maar zoals eerder genoemd geen analyse van de oorzaken van de daling van het rendement in de bovenbouw.

Eigenaarschap en zelfsturende teams zijn punten uit het jaarplan 2017-2018. Er wordt verwacht van het team dat zij autonoom werken en vanuit de schoolleiding is er veel vertrouwen in het team. Echter is onduidelijk of het team deze verantwoordelijkheid kan dragen en wat zij van de schoolleiding mogen verwachten. Ook is niet duidelijk waar de schoolleiding dit vertrouwen op baseert.

Tot slot staat het stelsel van kwaliteitszorg niet uitgewerkt in het schoolplan (art. 24 lid 4, WVO). Hiermee voldoet de school niet aan de wet. Hiervoor ontvangt het bestuur een herstelopdracht.

KA2 Kwaliteitscultuur
Het Sophianum, de afdelingen vmbo-basis en vmbo-kader kennen in onvoldoende mate een professionele kwaliteitscultuur en functioneert onvoldoende transparant.

De kwaliteitscultuur op het Sophianum, afdeling vmbo-basis en -kader, kenmerkt zich door een familiaire sfeer. Dit maakt enerzijds dat het lijkt alsof het team de neuzen dezelfde kant op heeft staan, maar anderzijds dat personeel het moeilijk vindt om elkaar aan te spreken en/of een andere mening te uiten. Dit leidt in het algemeen tot ongenoegen bij medewerkers. Zij krijgen het gevoel dat niet alles gezegd kan worden, maar ook dat er niet altijd naar hen geluisterd wordt. Wij zijn van mening dat dit een transparante organisatiecultuur bemoeilijkt.

Hiernaast hebben wij geconstateerd dat de schoolleiding en het team niet gezamenlijk werken aan voortdurende verbetering van hun professionaliteit (art. 23a en 24 lid 4, WVO). Hiervoor ontvangt het bestuur een herstelopdracht. Er wordt onvoldoende in kaart gebracht waar de scholingsbehoeften van docenten liggen door hier met hen over te spreken maar ook door er vanuit de schoolleiding een eigen beeld over te vormen.

Dit maakt dat er niet collectief gewerkt wordt aan de verbetering van de professionaliteit van het team, terwijl tegelijkertijd medewerkers leergierig zijn en graag de kwaliteit van het onderwijs willen verbeteren. De handvatten en sturing ontbreken om dit op een gerichte manier te kunnen doen.

De afdelingen bieden leraren voldoende gelegenheid om zichzelf te professionaliseren. Het is echter de verantwoordelijkheid van de docenten zelf om aan te geven of zij gebruik willen maken van hun scholingsbudget. De afdelingen kunnen dit punt verbeteren door in kaart te brengen waar de talenten en kansen liggen van medewerkers en daar bewust scholing op in te zetten.

Het percentage bevoegd gegeven lessen ligt voor de afdelingen boven het landelijke gemiddelde van vergelijkbare scholen. Of dit bevoegde personeel ook daadwerkelijk bekwaam is en/of waar eventuele handelingsverlegenheid zit, brengt de schoolleiding onvoldoende in kaart.

KA3 Verantwoording en dialoog
Het Sophianum, afdelingen vmbo-b en vmbo-k leggen intern en extern voldoende toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over doelen en resultaten en voert daarover actief een dialoog.

De schoolleiding heeft tegenspraak georganiseerd, door in ieder geval ouders, personeel en leerlingen te betrekken bij beleids- en besluitvorming. De Medezeggenschapsraad is actief met betrekking tot het agenderen van thema's en ook de oudervereniging denkt als klankbordfunctie actief mee met het beleid van het Sophianum. De leerlingpanels van vmbo-basis en -kader zijn het afgelopen jaar onvoldoende benut bij beleidsvorming. In schooljaar 2018-2019 is de schoolleiding voornemens de leerlingpanels opnieuw te positioneren.

In de schoolgids geeft de school weer welke zes hoofdlijnen centraal staan in het onderwijs. Echter wordt er in de schoolgids geen verslag gedaan over welke resultaten met het onderwijsleerproces worden bereikt. Op het moment dat dit rapport wordt vastgesteld is deze tekortkoming hersteld.

Op Scholen op de Kaart verantwoordt het Sophianum zich aan belanghebbenden.

3.5. Overige wettelijke vereisten

Bij de overige wettelijke vereisten met betrekking tot de aanwezigheid van de schoolgids (art. 24a, WVO), de vrijwillige ouderbijdrage (art. 24a WVO), schoolkosten (art. 6e WVO) en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (art. 3a, vijfde lid, WVO) zijn geen tekortkomingen aangetroffen.

4 . Reactie van het bestuur

Naar aanleiding van geconstateerde tekortkomingen in de afsluiting van de programma's van toetsing en afsluiting bij het VMBO Maastricht heeft de Inspectie van het Onderwijs op een aantal andere scholen ressorterend onder het bevoegd gezag van de Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) specifieke onderzoeken en kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd, waaronder bij de afdelingen vmbo basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg van het Sophianum.

Uit de conclusies in voorliggend rapport blijkt dat de Inspectie de onderwijskwaliteit op de door de Inspectie onderzochte standaarden Aanbod, Didactisch handelen, Onderwijstijd en Veiligheid op beide afdelingen als voldoende beoordeelt. De standaarden Zicht op ontwikkeling en begeleiding, Toetsing en afsluiting, Kwaliteitszorg en Kwaliteitscultuur worden op beide afdelingen als onvoldoende beoordeeld. Daarnaast dienen de onderwijsresultaten van de vmbo kaderberoepsgerichte leerweg te verbeteren en moeten binnen de standaarden Aanbod, Didactisch handelen, Onderwijstijd en Verantwoording en dialoog enkele tekortkomingen worden hersteld.

Voor de vmbo basisberoepsgerichte leerweg leidt dit tot het eindoordeel "onvoldoende" en voor de afdeling vmbo kaderberoepsgerichte leerweg tot het eindoordeel "zeer zwak". Bij beide afdelingen is tevens een herstelopdracht aan de school verstrekt. De vmbo kaderberoepsgerichte leerweg moet binnen één jaar minimaal als onvoldoende beoordeeld worden en de basisberoepsgerichte leerweg moet binnen één jaar weer als voldoende worden beoordeeld. Daarnaast heeft de Inspectie in haar rapportage een aantal concrete herstelpunten opgenomen.
Uit het specifieke kwaliteitsonderzoek zijn derhalve tekortkomingen en aandachtspunten naar voren gekomen. Het College van Bestuur van Stichting LVO onderschrijft de conclusies die door de Inspectie worden getrokken en vindt het nadrukkelijk zijn verantwoordelijkheid om samen met de school, in het belang van de leerlingen, doelgericht aan de kwaliteit van het onderwijs te blijven werken en eventuele risico's die de kwaliteit van het onderwijs in gevaar zouden kunnen brengen daadkrachtig, effectief en duurzaam op te lossen.

In deze paragraaf wordt per kwaliteitsstandaard aangegeven hoe de bevindingen uit het onderzoek worden betrokken bij de verdere ontwikkeling van de school. Bij alle tekortkomingen en aandachtspunten wordt aangegeven welke concrete maatregelen worden genomen om tot de benodigde verbetering te komen en hoe de voortgang en het effect worden gevolgd.

Algemeen
De school is enerzijds geschrokken van deze uitkomst en het zware oordeel van de Inspectie. Anderzijds is er intern direct na de mondelinge terugkoppeling gestart met een herstelprogramma. Om op korte termijn aan de herstelopdrachten te voldoen, heeft de school ook externe hulp ingeschakeld via het programma “Leren Verbeteren”. Samen met deze ondersteuning zal op basis van het Inspectierapport een herstelplan “vmbo kaderberoepsgerichte leerweg” worden geschreven. Daarbij zullen SMART gedefinieerde doelen worden geformuleerd en zullen verantwoordelijkheden in de uitvoering concreet worden belegd.

De nadruk van deze herstelopdracht zal onder andere liggen op beter zicht krijgen op de ontwikkeling van de leerlingen en het ontwikkelen en borgen van een kwaliteitscultuur waarbij de schoolleiding en het team structureel werken aan de verbetering van hun professionaliteit en het onderwijs.

Het ondersteuningscontract met het programma “Leren Verbeteren” is reeds afgesloten en op 29 oktober a.s. wordt gestart met het samenstellen van het herstelplan.

Hieronder wordt per, door de Inspectie genoemd, herstelpunt aangegeven welke maatregelen door de school zijn of worden genomen.

OP1 Aanbod, herstelopdracht: Het bestrijden van (taal)achterstanden
Deze herstelopdracht zal meegenomen worden in het herstelplan. De school heeft inmiddels het vigerende schoolbrede taalbeleid aangescherpt voor de vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg. Tevens onderzoekt de school de mogelijkheid om te komen tot speciale taalondersteuningslessen voor de vmbo basis- en kadergerichte beroepsgerichte leerwegen.

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding, herstelopdracht: Systematisch verzamelen, volgen, monitoren en analyseren van de ontwikkeling van leerlingen
Op het gebied van leerlingbegeleiding vindt op het Sophianum een grote diversiteit aan activiteiten plaats. Deze zijn echter niet voldoende gestructureerd en worden niet systematisch geregistreerd. Om meer en beter zicht te krijgen op de ontwikkeling van de leerlingen is als startpunt een opdracht verstrekt aan alle docenten van het team vmbo kaderberoepsgerichte leerweg en de basisberoepsgerichte leerweg om vóór 1 december 2018 het leerlingvolgsysteem volledig gevuld te hebben en dienen eventuele taalachterstanden in beeld te zijn, in combinatie met een individueel plan van aanpak. Het vervolg van deze herstelopdracht wordt een onderdeel van het herstelplan.

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding, herstelopdracht: In het schoolplan beschrijven op welke wijze het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang en ontwikkeling van de leerling.
Het lopende schoolplan voor het Sophianum loopt dit schooljaar ten einde. Er is een begin gemaakt met het ontwikkelen van een schoolplan 2019-2023. De genoemde herstelopdracht zal in het nieuwe schoolplan verwerkt worden.

OP3 Didactisch handelen, herstelopdracht: Het onderwijs afstemmen op de behoefte van groepen en individuele leerlingen
Het Sophianum werkt met onderwijskolommen (vwo-havo-mavo-vmbo) waarbij het onderwijs in iedere kolom afgestemd is op het type leerling. Binnen de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen is gestart met een nieuwe vorm van onderwijs waarbij de didactiek meer is afgestemd op de individuele leerbehoeften van de leerlingen. In de eerste en tweede klassen wordt al volgens deze nieuwe didactiek gewerkt. De uitbouw naar leerjaar drie zal volgend schooljaar plaatsvinden. Bij de verdere uitwerking van deze ontwikkeling zal dit specifieke herstelpunt worden verwerkt in het herstelplan.

OP5 Onderwijstijd, herstelopdracht: In de schoolgids een beschrijving opnemen van het soort activiteiten dat als onderwijstijd wordt geprogrammeerd
Deze tekortkoming is inmiddels hersteld.

OP8 Toetsing en afsluiting, herstelopdracht: Het PTA moet voldoen aan de wettelijke eisen
Op 29 september 2018 heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen het College van Bestuur en de schoolleiding van het Sophianum. Hierbij zijn de herstelactiviteiten met betrekking tot het PTA besproken en zijn tevens afspraken gemaakt over de rol van en verantwoordelijkheden van de locatiedirecteur en de examensecretaris, alsmede hun rol in de monitoring van de uitvoering van het PTA. Controle in deze is noodzakelijk, maar uiteindelijk zal er op gestuurd moeten worden dat iedere functionaris (mentor, docent) zich bewust is van zijn verantwoordelijkheid bij de uitvoering van het PTA.
Nog voor het verschijnen van de conceptrapportage is het gehele PTA van de vmbo kaderberoepsgerichte leerweg en de basisberoepsgerichte leerweg voor het cohort 2018-2019 volledig geanalyseerd en zijn de volgende tekortkomingen hersteld:

- alle gevallen waar het cijfer 1 is gegeven zijn nogmaals geaccordeerd door de directeur en gemeld aan de inspectie (daar waar dat nog niet was gebeurd);
- de mogelijkheid tot het geven van het cijfer 0,0 is uit het PTA 2018-2019 verwijderd;

- van alle leerlingen uit de examenklassen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg en de basisberoepsgerichte leerweg is op individueel niveau in kaart gebracht of er werken ingehaald moeten worden en is er een persoonlijk plan van aanpak voor deze leerlingen gemaakt (dit is tevens schriftelijk met de ouders gecommuniceerd);
- voor alle leerlingen die ingestroomd zijn in de vmbo kaderberoepsgerichte leerweg en de basisberoepsgerichte leerweg is in het PTA apart toegevoegd welke PTA werken zijn moeten inhalen.

OP8 Toetsing en afsluiting, herstelopdracht: het opnemen van de herkansingsmogelijkheden binnen het PTA

- In het PTA zijn de herkansingsmogelijkheden correct opgenomen en is ook de herkansingsmogelijkheid voor het vak maatschappijleer opgenomen. De ouders zijn hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

Met de uitvoering van dit herstelplan zijn er geen hiaten meer in het PTA voor het examencohort 2018-2019. Het volledige herstelplan PTA is vóór de verspreiding van de conceptrapportage aan de drie inspecteurs die het Sophianum bezocht hebben ter hand gesteld.

OR 1 Onderwijsresultaten, herstelopdracht: het bestuur zorgt ervoor dat leerresultaten voldoen aan de wet.

Met betrekking tot dit punt wil de school apart de situatie rondom het voordeeltraject voor de basisberoepsgerichte leerweg benoemen. Het bovenbouwrendement van de basisberoepsgerichte leerweg wordt op het Sophianum vertekend door het voordeeltraject dat in samenwerking met ROC Leeuwenborgh is ontwikkeld. Deze leerlingen worden in rendementsberekening niet meegenomen als geslaagd. Het College van Bestuur zal met de inspectie in overleg treden om deze situatie te bespreken zodat er een reëler beeld gevormd kan worden van het rendement van de basisberoepsgerichte leerweg.

KA1 Kwaliteitszorg, herstelopdracht: Het uitwerken van een stelsel van kwaliteitszorg binnen het schoolplan, dat leidt tot het structureel en systematisch bewaken en bevorderen van de leerresultaten

De school volgt de geldende LVO kwaliteitscyclus met kwartaalrapportages en “early warnings”. Daarnaast heeft zij een eigen daarvan afgeleide PDCA cyclus van jaarplannen en jaarverslagen voor teams, secties en docenten met speciale taken. De Inspectie heeft geconstateerd dat vooral de “check en act” onderdelen van deze cyclus onvoldoende zijn. Dit is een duidelijk signaal naar de school om vooral aandacht te schenken aan de borging van ontwikkelingen. Bij de aanstaande jaargesprekken met de secties en docenten met speciale taken is dit een dringend aandachtspunt. Daarnaast zal hier in het nieuwe schoolplan en herstelplan specifiek aandacht voor zijn.

KA2 Kwaliteitscultuur, Schoolleiding en team werken aan een structurele verbetering van hun professionaliteit
De Inspectie constateert binnen het Sophianum een familiecultuur die het "elkaar professioneel aanspreken" in de weg staat. Deze constatering is ook binnen de school eerder herkend, onder andere bij de laatste medewerkertevredenheidsonderzoeken. In overleg met de PMR is vorig schooljaar besloten dat de gehele school, onder begeleiding van een extern bureau, een scholing/training "aanmoedigingscultuur" volgt ten einde hier vooruitgang in te boeken. Anderzijds realiseert de schoolleiding zich ook dat de familiecultuur mede regionaal gebonden is en ook positieve aspecten heeft die de school ten goede komen. Het is de uitdaging om de balans te vinden tussen de positieve aspecten van de aanwezige cultuur en de noodzakelijke professionalisering. De verbetering van de kwaliteitscultuur en de borging hiervan zal in het nieuwe schoolplan worden opgenomen.

KA3 Verantwoording en dialoog, herstelopdracht: in de schoolgids verslag doen over welke resultaten met het onderwijsproces worden bereikt
Deze tekortkoming is inmiddels hersteld.

Monitoring
De locatiedirecteur zal via de (wnd.) voorzitter centrale directie LVO-Heuvelland het CvB minimaal eens per kwartaal (of zoveel vaker als nodig is voor een adequate sturing en verantwoording) op de hoogte houden van de vorderingen van het herstelplan zodat de centrale directie deze rapportage kan meenemen in de kwartaalrapportages ten behoeve van de clustergesprekken.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

